

Filozofická antropologie

Přátelství ve vztahu

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu *Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Přátelství ve vztahu sociálního pracovníka

- Nosným prvkem v etice sociální práce je podoba vztahu mezi sociálním pracovníkem a klientem. Je slučitelné s přátelstvím, které např. dle Kanta nemá mravní hodnotu a kompromituje klasicky pojatý profesně-pomáhající vztah?

Druhy přátelství

- Jde o smlouvu mezi jedinci
- Má dopad i na stát (společnost)
- Předpokládá osobní vztah

Napětí v rodině

- osobní rovina
- společenská rovina

Dopad tohoto napětí

- nerovnoprávnosti ve vztahu
- pokles důrazu na osobní vztah
- na chtění dobra pro druhého

Přání dobra druhému

Aristotelés – Etika Nikomachova

Dobro se projevuje skrze přátelskou lásku k druhému (VIII.a IX. Kniha)

Přátelství

Přátelství

- pro užitek
- pro rozkoš
- přátelství samé (dokonalé přátelství)

Přátelství

Přátelství je samo o sobě míněno jako dokonalé

Příklad nevyváženého vztahu – přátelství otce a syna

Aristotelés přátelství mezi mužem a ženou považuje za nevyrovnané (asymetrické)

Hodnota ženy nižší (spíše dle Aristotelova psychologického pohledu)

Hodnota člověka je však založena i na jiných faktorech

Přátelství

Aristotelova role přátelství v manželství se liší od Platónovy představy (dílo Ústava): manželství je vyloučeno

Aristotelés – předpokládá funkci i vztah v manželství (plození dětí i praktickou funkčnost rodiny)

Přátelství zahrnuje složku dokonalou i nedokonalou.

Ta je však doplněna úsilím o dobro, tedy jde o osobní vztah, mají v sobě mravní dokonalost.

Monogamie

Aristotelova představa o rodině tíhne k monogamní formě – dáno požadavkem dokonalosti vztahu; ten je možný jen ve dvou.

Polygynie – jeden muž má více žen (simultánní)

Polyandrie – žena má více mužů

Argumenty pro monogamii

Klíčovým argumentem pro monogamii je tradičně považován přístup T.Akvinského – koncepce lidské přirozenosti

- Uspokojení sexuálního pudu a touha po potomstvu je v lidské přirozenosti
- Nelze ho naplnit, pokud by žena měla více mužů (argumentace proti polygynii)
- Živočichové se lépe strají o potomstvo, jsou-li monogamní
- Tedy, člověk, starjící se o potomstvo, by měl být monogamní (argumentace proti polygamii)

Argumenty pro monogamii

Dalším argumentem pro monogamii je tradičně považován přístup T.Akvinského – koncepce aristotelského pojetí přátelství v manželství

- Přátelství předpokládá stejnost či podobnost přátel
- Žena má přirozenou touhu po potomstvu a jistotě
- Tedy i muž by měl tuto touhu sdílet, aby si byli rovni (v duchu přátelského vztahu)

Argumenty pro monogamii

Vhodnějším argumentem pro monogamii je personalistické pojetí manželství

- Vychází z pojetí osoby (individuální jedinečnost, odpovědnost – i před Bohem)
- Jde o člověku přirozenou tendenci vytvářet jedinečné vztahy (personalistické pojetí člověka)

Otevřenost potomstvu

Aristotelés – přirozenými cíly manželství je
společenství a potomstvo

Manželství je předpokladem života společnosti
(tedy má prioritu), není jen důsledkem.

Možný je i opačný pohled; společenský rozměr
manželství je projevem osobní touhy po vztahu.

Svou roli pro návazní vztahu může být právě touha
po potomstvu či naplnění sexuální touhy.
člověka)

Odpovědnost a rodina

Problémy v pohledu na rodinu

- svoboda jedince X společenský závazek (Platón, nacismus, komunismus, osvícenství)
- rovnoprávnost X odlišnost ve vztahu
- rodina jako základ společnosti x svět pro sebe

Zdroje - literatura

Machula T. Filosoficko-antropologický pohled na tradiční rodinu. In Etické kontexty sociální práce s rodinou. Šrajer, J., Musil, L. (eds.). České Budějovice, Brno, 2008, s.21-30.

... a další texty v této kolektivní monografii.